Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
PRIITA PIKAMÄEA
od 2. listopada 2019.[1]

Predmet C-442/18 P

Europska središnja banka (ESB)
protiv

Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA

„Žalba – Pristup dokumentima – Pristup odluci ESB-a od 1. kolovoza 2014. kojom se Banco Espírito Santo SA isključuje kao prihvatljiva druga ugovorna strana europodručja i kojom se ta banka obvezuje vratiti dug od više milijardi eura, kao i svakom dokumentu povezanom s tom odlukom – Uskraćivanje cjelovitog pristupa"

I. Uvod

1. Svojom žalbom Europska središnja banka (ESB) zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 26. travnja 2018., Espírito Santo Financial (Portugal)/ESB[2], kojom je taj sud poništio ESB-ovu odluku od 1. travnja 2015. (u daljnjem tekstu: sporna odluka) kojom je djelomično uskraćen pristup određenim dokumentima u vezi s ESB-ovom odlukom od 1. kolovoza 2014., i to u dijelu u kojem se odnosila na iznos kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a (u daljnjem tekstu: Upravno vijeće) od 28. srpnja 2014. kao i na skrivene informacije u prijedlozima Izvršnog odbora ESB-a od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014.

2. U prilog svojoj žalbi ESB ističe jedan žalbeni razlog u okviru kojeg navodi da je Opći sud pogrešno zaključio da je on, u slučaju kada uskrati pristup informacijama koje se odnose na vođenje monetarne politike dužan dati obrazloženje na temelju kojeg se može razumjeti i provjeriti kako, konkretno i stvarno, pristup tim informacijama može ugroziti javni interes glede povjerljivosti vijećanja njegovih tijela nadležnih za odlučivanje.

3. Ovaj predmet daje tako Sudu priliku da odluči o temeljnom pitanju primjenjuje li se načelo povjerljivosti ili načelo transparentnosti u pogledu vijećanja jednog od tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje, što je dvojba koja se mora riješiti kako na temelju Odluke 2004/258/EZ[3] tako i na temelju primarnog prava.

1 Izvorni jezik: francuski

2 T-251/15, neobjavljena, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2018:234

3 Odluka Europske središnje banke od 4. ožujka 2004. o javnom pristupu dokumentima Europske središnje banke (SL 2004., L 80, str. 42.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 14., str. 49.)

II. Pravni okvir

A. Statut ESSB-a i ESB-a

4. Članak 10.4. Protokola br. 4 Statuta Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) i ESB-a[4] (u daljnjem tekstu: Statut ESSB-a i ESB-a) određuje:

„Sastanci su tajni. Upravno vijeće može odlučiti učiniti javnim ishod svojih vijećanja."

B. Poslovnik ESB-a

5. Članak 23.1. Odluke ESB/2004/2[5], naslovljen „Povjerljivost i pristup dokumentima ESB-a", u bitnome određuje da su postupci tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje i svakog odbora odnosno skupine koje su ta tijela osnovala povjerljivi, osim ako Upravno vijeće ovlasti predsjednika da objavi ishod njihovih vijećanja.

C. Odluka 2004/258

6. Svrha Odluke 2004/258, u skladu s njezinim člankom 1., jest „odrediti uvjete i ograničenja u skladu s kojima ESB daje javni pristup dokumentima ESB-a".

7. Prema članku 2. stavku 1. Odluke 2004/258 „[s]vaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem odnosno sjedištem u nekoj državi članici ima pravo pristupa dokumentima ESB-a, u skladu s uvjetima i ograničenjima određenima ovom Odlukom".

8. Članak 4. Odluke 2004/258, naslovljen „Iznimke", u svojem stavku 1. točki (a) te u svojim stavcima 3. i 6. određuje:

„1. ESB odbija pristup dokumentu ako bi njegova objava mogla narušiti zaštitu:

(a) javnog interesa povezanog:

– s povjerljivošću postupaka tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje,

[…]

3. Pristup dokumentu koji sadrži mišljenja za internu uporabu u sklopu rasprava i preliminarnih savjetovanja unutar ESB-a [nacionalne središnje banke] ili s nacionalnim središnjim bankama odbija se čak i nakon što je odluka donesena, osim ako postoji opravdani javni interes za objavu.

[…]

6. Iznimke utvrđene ovim člankom primjenjuju se samo u razdoblju tijekom kojeg je zaštita opravdana sadržajem dokumenta. Iznimke se mogu primjenjivati tijekom najdulje 30 godina, osim ako je Upravno vijeće ESB-a izričito odredilo drukčije. U slučaju dokumenata obuhvaćenih iznimkama koje se odnose na privatnost ili komercijalne interese iznimke se mogu nastaviti primjenjivati nakon tog razdoblja."

4 SL 2012., C 326, str. 230.

5 Odluka ESB-a od 19. veljače 2004. o donošenju Poslovnika ESB-a (SL 2004., L 80, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 14., str. 40.), kako je izmijenjena Odlukom ESB-a ESB/2014/1 od 22. siječnja 2014. (SL 2014., L 95, str. 56.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 18., str. 61.) (u daljnjem tekstu: Poslovnik ESB-a).

III. Okolnosti spora i sporna odluka

9. Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA (u daljnjem tekstu: ESF) je holding društvo portugalskog prava protiv kojeg se vodi stečajni postupak. On je bio jedan od glavnih dioničara društva Banco Espírito Santo SA (u daljnjem tekstu: BES).

10. Suočen s financijskim pritiscima i s pogoršavanjem svojeg likvidnosnog položaja, BES se od svibnja 2014. oslanjao na kreditne operacije Eurosustava i od srpnja 2014. počeo dobivati likvidnosnu pomoć u izvanrednim situacijama koju je odobrio Banco de Portugal, središnja banka Portugala.

11. Dana 23. srpnja 2014. Upravno vijeće ESB-a odlučilo je da se do sljedećeg redovnog sastanka ne protivi odobravanju BES-u likvidnosne pomoći u izvanrednim situacijama do određene gornje granice.

12. Potom je, na prijedlog Izvršnog odbora ESB-a od 28. srpnja 2014., Upravno vijeće ESB-a odlučilo istog dana da održi BES-ov pristup „kreditnim instrumentima monetarne politike”, pri čemu je postojeći kredit odobren BES-u, njegovim podružnicama i njegovim društvima kćerima putem navedenih instrumenata „zamrznulo na sadašnju razinu”. Posljedično, najviši iznos kredita odobrenog tim subjektima putem kreditnih operacija Eurosustava bio je postavljen na razinu na kojoj se nalazio na dan 28. srpnja 2014.

13. Nadalje, na prijedlog Izvršnog odbora ESB-a od 1. kolovoza 2014. Upravno vijeće ESB-a odlučilo je istoga dana da, među ostalim, opreza radi obustavi pristup BES-a i njegovih podružnica kreditnim instrumentima monetarne politike te je naložilo BES-u da najkasnije 4. kolovoza 2014. vrati cjelokupni kredit koji mu je bio dodijeljen u okviru Eurosustava. Ta je odluka bila supotpisana u zapisniku u kojem je također bila navedena gornja granica za odobravanje likvidnosne pomoći u hitnim situacijama koju Banco de Portugal može dodijeliti BES-u.

14. U tim su okolnostima portugalska tijela odlučila podvrgnuti BES sanacijskom postupku. Slijedom toga, protiv ESF-a pokrenut je stečajni postupak.

15. Dopisom od 5. studenoga ESF je od ESB-a zatražio pristup odluci Upravnog vijeća od 1. kolovoza 2014. kao i svim dokumentima koje čuva ESB i povezani su „na bilo koji način” s tom odlukom.

16. ESB je postupio po tom dopisu i, među ostalim, odobrio ESF-u djelomičan pristup prijedlozima Izvršnog odbora ESB-a od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. te izvacima iz zapisnika u kojima je zabilježena odluka od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014.

17. Dopisom od 4. veljače 2015. ESF je ESB-u uputio ponovni zahtjev u kojem je zaključio da je obrazloženje koje je ESB dao i kojim se nastoji opravdati uskraćivanje cjelovitog pristupa određenim zatraženim dokumentima previše nejasno i općenito. Osim toga, ESF je zatražio pristup, s jedne strane, iznosima koji su skriveni u izvacima iz zapisnika u kojima su zabilježene odluke Upravnog vijeća od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. i koji su mu stavljeni na raspolaganje, to jest iznosu kredita koji je odobren BES-u, njegovim podružnicama i njegovim društvima kćerima kao i najvišem iznosu likvidnosne pomoći u hitnim situacijama koji se može odobriti BES-u, i, s druge strane, određenim informacijama koje su skrivene u prijedlozima Izvršnog odbora od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014.

18. Dopisom od 1. travnja 2015., nakon što je produljio rok za odgovor na ponovni zahtjev, ESB je ESF-u otkrio dodatne informacije koje se nalaze u prijedlozima Izvršnog odbora od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. U preostalom dijelu ESB je primjenom članka 4. Odluke 2004/258 potvrdio odbijanje pristupa skrivenim iznosima u izvacima iz zapisnika u kojima su zabilježene odluke Upravnog vijeća od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. kao i određenim izbrisanim odlomcima iz prijedloga Izvršnog odbora od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014.

IV. Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

19. Svojom tužbom ESF je zahtijevao da se ponište implicitna odluka koju je ESB donio 4. ožujka 2015. i sporna odluka te da se ESB-u naloži snošenje troškova.

20. ESB je zahtijevao da se ta tužba odbije i da se ESF-u naloži snošenje troškova.

21. Opći sud je poništio spornu odluku u dijelu u kojem je ESB uskratio pristup iznosu kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća od 28. srpnja 2014. kao i skrivenim informacijama u prijedlozima Izvršnog odbora ESB-a od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. Opći sud odbio je tužbu u preostalom dijelu.

V. Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

22. Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 5. srpnja 2018. ESB je podnio ovu žalbu.

23. Prije svega, ESB zahtijeva od Suda da ukine prvu točku izreke pobijane presude. Potom, zahtijeva od Suda da također odbije tužbu u dijelu u kojem se odnosi na njegovo odbijanje da otkrije iznos kredita u izvacima iz zapisnika u kojima je zabilježena odluka Upravnog vijeća od 28. srpnja 2014. ili, podredno, da vrati predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje o tužbi. Naposljetku, zahtijeva da se ESF-u naloži snošenje dvije trećine troškova, a ESB-u snošenje jedne trećine troškova.

24. U prilog svojoj žalbi ESB ističe jedan žalbeni razlog koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava i koju je Opći sud počinio prilikom tumačenja članka 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a i članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258. Tim žalbenim razlogom on prigovara točkama 124. i 161. pobijane presude u vezi s njezinim točkama 54. do 56. i 75. do 81. Konkretnije, ESB smatra da je Opći sud pogrešno presudio da je, uskrativši pristup informacijama koje se nalaze u izvacima iz zapisnika u kojima je zabilježena odluka od 28. srpnja 2014., ESB bio dužan dati obrazloženje na temelju kojeg se može razumjeti i provjeriti kako bi konkretno i stvarno pristup tim informacijama ugrozio javni interes glede povjerljivosti vijećanja njegovih tijela nadležnih za odlučivanje.

25. ESB tvrdi u svojoj žalbi da je načelo povjerljivosti sastanaka Upravnog vijeća, utvrđeno, kad je riječ o primarnim pravu, na temelju članka 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a, ponovno potvrđeno člankom 4. stavkom 1. točkom (a) prvom alinejom Odluke 2004/258. Ističe da se ovu potonju odredbu mora tumačiti u skladu s tim načelom.

26. No, na raspravi je ESB priznao da postoji određena tenzija između članka 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258 i relevantnih odredaba primarnog prava. Smatra da valja otkloniti tu tenziju tako da se Odluka 2004/258 tumači s obzirom na primarno pravo i na načelo povjerljivosti vijećanja tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje.

27. ESF zahtijeva od Suda da odbije žalbu i ESB-u naloži snošenje troškova.

VI. Analiza

28. Kao što je gore izloženo, u svojoj žalbi ESB ističe jedan žalbeni razlog koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava i koju je Opći sud počinio prilikom tumačenja članka 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a i članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258.

29. Valja istaknuti da se ESB-ovim argumentima, istaknutima u prilog tom žalbenom razlogu, ne dovodi u pitanje valjanost Odluke 2004/258, nego se oni zapravo odnose na činjenicu da se ta odluka ne može razumjeti na način da utvrđuje detaljna pravila za pristup dokumentima koja proturječe primarnom pravu.

30. Uzimajući u obzir argumente koje je ESB iznio, prije svega ću prikazati relevantne odredbe primarnog prava na području pristupa dokumentima ESB-a, te, konkretnije, ishodu vijećanja njegovih tijela nadležnih za odlučivanje. Time ću razgraničiti načelo kojim je uređen pristup takvim dokumentima (dio A). Potom ću s obzirom na to načelo ispitati posljedice činjenice da Upravno vijeće može odlučiti objaviti ishod svojih vijećanja (dio B). Naposljetku ću s obzirom na sva ta razmatranja odrediti doseg obveze obrazlaganja u slučaju uskraćivanja pristupa dokumentima na temelju članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258 (dio C).

A. Načelo koje se glede pristupa dokumentima ESB-a primjenjuje na razini Ugovorâ

31. Primjećujem na početku da je načelo transparentnosti utvrđeno u člancima 1. i 10. UEU-a i članku 15. UFEU-a[6], pri čemu, kad je riječ o primarnom pravu, te odredbe čine temelj za pravni okvir kojim je uređen pristup dokumentima koje čuvaju institucije Unije. Naime, preuzevši ulogu članka 255. UEZ-a, članak 15. UFEU-a, uveden nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, proširio je područje primjene načela transparentnosti u pravu Unije[7].

32. Konkretnije, člankom 15. stavkom 3. prvim podstavkom UFEU-a utvrđeno je pravo na pristup dokumentima institucija Unije kojim raspolaže svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici, pravo koje je potvrđeno u članku 42. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Posljedica prava na pristup dokumentima su obveze transparentnosti koje te institucije imaju. Ograničenja prava na pristup dokumentima i obveza transparentnosti, kao što je to predviđeno člankom 15. stavkom 3. drugim podstavkom UFEU-a, utvrđuju se uredbama.

33. Međutim, u skladu s člankom 15. stavkom 3. četvrtim podstavkom UFEU-a, Sud Europske unije, Europska investicijska banka i ESB podliježu članku 15. stavku 3. prvom podstavku UFEU-a samo kada obavljaju svoje administrativne zadaće. U tom je okviru Sud već presudio da se uvjeti koji uređuju pristup dokumentima koje čuva jedna od institucija navedenih u članku 15. stavku 3. četvrtom podstavku UFEU-a i koji se odnose na neadministrativnu aktivnost te institucije ne mogu utvrditi uredbama donesenima na temelju članka 15. stavka 3. drugog podstavka UFEU-a[8].

34. Iz toga zaključujem da se obveze transparentnosti koje terete ESB u situacijama u kojima ESB obavlja neadministrativne zadaće moraju razlikovati od onih koje ga terete u situacijama u kojima on obavlja administrativne zadaće.

35. Činjenica da u skladu s člankom 282. UFEU-a, kada obavlja neadministrativne aktivnosti, osobito na području vođenja monetarne politike, ESB ne podliježe obvezama transparentnosti, kako se primjenjuju u situacijama u članku 15. stavku 3. prvom i drugom podstavku UFEU-a, jest opravdana upravo s obzirom na narav tih aktivnosti[9]. Naime, ne treba izgubiti iz vida da time što vodi tu politiku ESB ima značajnu ulogu u održavanju stabilnosti cijena i financijskog sustava.

6 Vidjeti presudu od 9. studenoga 2010., Volker und Markus Schecke i Eifert (C-92/09 i C-93/09, EU:C:2010:662, t. 68.).

7 Vidjeti presude od 21. rujna 2010., Švedska i dr./API i Komisija (C-514/07 P, C-528/07 P i C-532/07 P, EU:C:2010:541, t. 81.), i od 18. srpnja 2017., Komisija/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, t. 50.).

8 Presuda od 18. srpnja 2017., Komisija/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, t. 48.)

9 Vidjeti u tom smislu, Siekmann, H., „The Legality of Outright Monetary Transactions of the European System of Central Banks", u Rövekamp, F., Bälz, M., Hilpert, H. G. (ur.), *Central Banking and Financial Stability in East Asia*, Springer International Publishing, Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London, 2015., str. 114.

36. Glede, konkretnije, Upravnog vijeća, istome je dodijeljena ključna zadaća u vidu stvaranja monetarne politike [10]. Osim toga, kao što to dočarava ovaj predmet, Upravno vijeće sudjeluje, među ostalim, u postupku čiji je cilj da se subjektima u financijskim poteškoćama dodjeljuju sredstva, i to zahvaljujući kreditnim operacijama Eurosustava. Ako bi se određene podatke, koje ESB čuva, učinilo tijekom tih postupaka dostupnima samo onima koji su ih zatražili, moglo bi u određenim slučajevima stvoriti rizik od prekomjerne ekonomske špekulacije. Taj bi rizik mogao ugroziti ciljeve koje ESB nastoji postići [11].

37. Kako bi u tim okolnostima ESB mogao samostalno i djelotvorno izvršavati svoje zadaće, mora se također zaštititi postupak odlučivanja njegovih tijela od svakog vanjskog pritiska, a što se može osigurati povjerljivošću tog postupka [12]. Iz istog su razloga pravom Unije također predviđene druge odredbe kojima se u biti nastoji zaštititi ESB od svakog političkog pritiska kako bi mogao učinkovito ostvarivati ciljeve povjerenih mu zadaća, zahvaljujući neovisnosti u izvršavanju specifičnih ovlasti kojima u tu svrhu raspolaže [13].

38. Osim toga, iako su priznale osobitosti uloge koje imaju tijela ESB-a nadležna za odlučivanje, države članice donijele su Statut ESSB-a i ESB-a čijim je člankom 10.4. predviđeno da su sastanci Upravnog vijeća tajni i da samo to vijeće može odlučiti učiniti javnim ishod svojih vijećanja.

39. Iz svega prethodnog zaključujem da, prema namjernom odabiru država članica, postupak odlučivanja Upravnog vijeća nije ograničen obvezama transparentnosti, kako se primjenjuju u situacijama iz članka 15. stavka 3. prvog podstavka UFEU-a. To ne znači da se taj postupak nalazi izvan pravila Unije u vezi s pristupom dokumentima [14]. Međutim, u skladu s odredbama navedenima u točkama 33. do 35. ovog mišljenja, u tom kontekstu načelo transparentnosti ustupa mjesto načelu povjerljivosti.

40. No, tumačenje pobijane presude navodi na zaključak da je glede ishoda postupka odlučivanja Upravnog vijeća prednost načela povjerljivosti pred načelom transparentnosti isključena na temelju članka 10.4. druge rečenice Statuta ESSB-a i ESB-a u vezi s člankom 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258. Naime, Opći sud tumači činjenicu da Upravno vijeće može odlučiti objaviti ishod svojih vijećanja na način da to vijeće mora koristiti marginu prosudbe kojom raspolaže glede uskraćivanja pristupa zatraženim dokumentima, pod uvjetima i u granicama iz Odluke 2004/258. Slijedom toga, Opći sud smatra da kada na temelju članka 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258 uskraćuje pristup takvom ishodu, Upravno vijeće mora dati detaljno obrazloženje na temelju kojeg podnositelj zahtjeva može razumjeti i provjeriti kako bi pristup informaciji konkretno i stvarno mogao ugroziti javni interes glede povjerljivosti vijećanja njegovih tijela nadležnih za odlučivanje. Valja ispitati osnovanost razmatranja Općeg suda prema kojima je, s jedne strane, margina prosudbe Upravnog vijeća glede objave ishoda njegovih vijećanja utvrđena odredbama Odluke 2004/258, tako da je njegovo neobjavljivanje samo iznimka, te prema kojima, s druge strane, uskraćivanje pristupa takvom ishodu mora biti popraćeno detaljnim obrazloženjem.

10 Hofmann, H. C. H., „Monetary Policy and Euro Area Governance in the EMU", u Hofmann, H. C. H., Rowe, G. C., Türk, A. H. (ur.), *Specialized Administrative Law of the European Union: A Sectoral Review*, Oxford University Press, Oxford, 2018., str. 250.

11 Vidjeti u tom pogledu, Dawson, M., Maricut-Akbik, A., Bobić, A., „Reconciling Independence and accountability at the European Central Bank: The false promise of Proceduralism", *European Law Journal*, sv. 25(1), 2019., str. 82. do 85.

12 Vidjeti u tom pogledu, Curtin, D., „Accountable Independence of the European Central Bank: Seeing the Logic of Transparency", *European Law Journal*, 2017., sv. 23(1-2), str. 35.

13 Vidjeti presudu od 10. srpnja 2003., Komisija/ESB (C-11/00, EU:C:2003:395, t. 134.).

14 Vidjeti Rossi, L., Vinagre i Silva, P., *Public Access to Documents in the EU*, Hart Publishing, Oxford, 2017., str. 78.

B. Objava ishoda vijećanja Upravnog vijeća

41. U točkama 76. do 80. pobijane presude, na koje upućuje točka 124. te presude, Opći sud je zaključio da odluke Upravnog vijeća – te posljedično i zapisnici u kojima su te odluke zabilježene – ne podliježu apsolutnoj zaštiti glede svoje distribucije, tako da je njihovo neobjavljivanje samo iznimka. Opći sud je naglasio da na temelju članka 10.4. druge rečenice Statuta ESSB-a i ESB-a, Upravno vijeće može ishod svojih vijećanja odlučiti učiniti javnim. Posljedično, margina prosudbe kojom Upravno vijeće raspolaže u tom pogledu morala bi se koristiti pod uvjetima i u granicama iz Odluke 2004/258, čiji je cilj, dodao je Opći sud, odobriti najširi mogući pristup dokumentima ESB-a.

42. Međutim, nisam uvjeren tim tumačenjem odredaba Statuta ESSB-a i ESB-a kao i odredaba Odluke 2004/258.

43. Valja primijetiti, kao prvo, da nasuprot onome što je Opći sud zaključio, iz uvodne izjave 3. Odluke 2004/258 ne proizlazi da pristup *dokumentima ESB-a* mora biti *najširi mogući*, nego da *je potrebno omogućiti širi pristup tim dokumentima*. Ovom se uvodnom izjavom također priznaje da bi pristup dokumentima ESB-a trebalo omogućiti štiteći, s jedne strane, njegovu neovisnost i, s druge strane, povjerljivost određenih pitanja specifičnih za obavljanje njegovih zadaća. Može se tako tvrditi da pretpostavka na koju se Opći sud oslonio nije ona na kojoj ta odluka zasnovana.

44. Kao drugo, prema istoj uvodnoj izjavi *zapisnici sa sastanaka tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje povjerljivi su, osim ako relevantno tijelo ne odluči objaviti ishod svojih vijećanja*, a što se odražava u članku 132. stavku 2. UFEU-a, prema kojemu ESB *može odlučiti* objaviti svoje odluke, preporuke i mišljenja. Ta odredba već aludira na diskrecijsku ovlast ESB-a da svoje odluke učini javnima [15]. Isto tako, članak 10.4. druga rečenica Statuta ESSB-a i ESB-a i članak 23.1. *in fine* Poslovnika ESB-a potvrđuju ESB-ovu diskrecijsku ovlast glede objave njegovih odluka. Naime, prema tim odredbama Upravno vijeće *može odlučiti* učiniti javnim ishod svojih vijećanja.

45. Sve prethodno navedene odredbe predviđaju, doduše, malo odstupanje glede načela povjerljivosti u odnosu na ishod vijećanja Upravnog vijeća. Naime, prema članku 10.4. prvoj rečenici Statuta ESSB-a i ESB-a te članku 23.1. Poslovnika ESB-a, načelo povjerljivosti se primjenjuje u pogledu sastanaka Upravnog vijeća, dok u skladu s člankom 10.4. drugom rečenicom Statuta ESSB-a i ESB-a i člankom 23.1. *in fine* Poslovnika ESB-a, povjerljivost ishoda vijećanja Upravnog vijeća jest relativna. Međutim, nasuprot onome što je Opći sud zaključio u točki 80. pobijane presude, to ne znači da je razina zaštite ishoda vijećanja automatski niža od zaštite dodijeljene samim vijećanjima ili da je njihovo neobjavljivanje samo iznimka.

46. Naime, ništa ne upućuje na to da je tim dvjema potonjim odredbama zakonodavac Unije namjeravao odstupiti od povjerljivosti vijećanja Upravnog vijeća. Odredbe UFEU-a i Statuta ESSB-a i ESB-a dodjeljuju Upravnom vijeću mogućnost da *odluči* o objavi takvog ishoda, pri čemu ono nije dužno to učiniti.

47. Dvosmislena formulacija iz članka 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258 ne može dovesti u pitanje ovo razmatranje.

15 Van Cleynenbreugel, P., „Confidentiality behind transparent doors: The European Central Bank and the EU law principle of openness”, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 2018., sv. 25(1), str. 54. Usput valja istaknuti da se u ovom slučaju ne postavlja pitanje u kakvom se međusobnom odnosu nalaze članak 132. stavak 2. UFEU-a i članak 297. stavak 2. UFEU-a, prema kojem se odluke u kojima nije određeno kome su upućene objavljuju u *Službenom listu Europske unije*. Naime, odluka od 28. srpnja 2014. odnosila se na BES i ne može se stoga smatrati odlukom u kojoj nije određeno kome je upućena.

48. Doduše, točno je da se, s lingvističke razine, na osnovi teksta Odluke 2004/258 može pomisliti da je uskraćivanje pristupa vijećanjima Upravnog vijeća na temelju članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje te odluke moguće samo iznimno. Naime, članak 4. Odluke 2004/258 naslovljen je „Iznimke”. Čini se da tekst članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje te odluke upućuje i na to da se pristup dokumentima u kojima su zabilježena takva vijećanja načelno mora odobriti. Prema toj odredbi ESB odbija pristup dokumentu ako bi njegova objava mogla narušiti zaštitu javnog interesa povezanog s povjerljivošću postupaka njegovih tijela nadležnih za odlučivanje. Štoviše, u članku 4. stavcima 5. i 6. Odluke 2004/258 koristi se izraz „iznimka” glede svih slučajeva odbijanja, uključujući onaj predviđen u članku 4. stavku 1. točki (a) prvoj alineji te odluke.

49. No, primjećujem prije svega da pravila sekundarnog prava na području pristupa dokumentima ne mogu dovesti do toga da se izuzeće ESB-a iz niza institucija na koje se u cijelosti primjenjuje načelo transparentnosti, u skladu s člankom 15. stavkom 3. UFEU-a, uvelike liši svojeg korisnog učinka. Tim se pravilima ne može isključiti ni diskrecijska ovlast kojom ESB raspolaže na temelju članka 132. stavka 2. UFEU-a. Odluka 2004/258 ne može, dakle, oboriti logiku svih prethodno navedenih odredbi i načelom transparentnosti nadomjestiti načelo povjerljivosti, tako da bi objava ishoda vijećanja Upravnog vijeća činilo načelo, a njihova povjerljivost samo iznimku.

50. Ovaj zaključak potkrepljuje tumačenje uvodnih izjava 3. i 4. Odluke 2004/258 iz kojih proizlazi da donijevši tu odluku zakonodavac nije namjeravao odstupiti od odredaba primarnog prava navedenih u prethodnoj točki ovog mišljenja.

51. Točno je da se na temelju uvodne izjave 4. Odluke 2004/258 može pomisliti da je uskraćivanje pristupa po osnovi članka 4. stavka 1. točke (a) te odluke samo iznimka. Upućujući na zamisao, iznesenu u prvom dijelu navedene uvodne izjave 3. navedene odluke, da je potrebno odobriti širi pristup dokumentima ESB-a, u toj je uvodnoj izjavi navedeno da je, međutim, neke javne i privatne interese potrebno zaštititi iznimkama. No, kao što se može zaključiti iz drugog dijela uvodne izjave 3., taj širi pristup od kojeg su iznimke dopuštene radi zaštite nekih javnih i privatnih interesa ne može narušiti neovisnost ESB-a ili povjerljivost određenih pitanja specifičnih za obavljanje njegovih zadaća, te je povjerljivost sastanaka tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje određena tim okvirom. Zajedničko tumačenje tih dviju uvodnih izjava pokazuje da čak i, razmatrana zasebno, Odluka 2004/258 ne namjerava izjednačiti iznimku uspostavljenu u korist vijećanja prethodno navedenih tijela s drugim iznimkama koje su predviđene tom odlukom.

52. Radi iscrpnosti, navodim da prema mojem mišljenju članak 4. stavak 6. Odluke 2004/258 ne ide u prilog ni tumačenju koje je Opći sud prihvatio u pobijanoj presudi. Prema toj odredbi iznimke utvrđene člankom 4. Odluke 2004/258 primjenjuju se samo u razdoblju tijekom kojeg je zaštita opravdana sadržajem dokumenta. No, tom se odredbom ne može isključiti ovlast odlučivanja kojom Upravno vijeće raspolaže na temelju primarnog prava glede objave ishoda svojih vijećanja. Osim toga i kao što to proizlazi iz točke 51. ovog mišljenja, okvir koji je uveden Odlukom 2004/258 ne izjednačava iznimku uspostavljenu u korist vijećanja tijela ESB-a nadležnih za odlučivanja s drugim iznimkama koje su predviđene tom odlukom.

53. Kao treće, moglo bi se doduše upitati može li se za članak 4. stavak 1. točku (a) Odluke 2004/258 smatrati da paušalno i *ex ante* odobrava objavu ishoda svih vijećanja Upravnog vijeća. Naime, to je vijeće donijelo Odluku 2004/258 te, u skladu s člankom 132. stavkom 2. UFEU-a i člankom 10.4. drugom rečenicom Statuta ESSB-a i ESB-a kao i člankom 23.1. *in fine* Poslovnika ESB-a, navedeno vijeće može ishod svojih vijećanja odlučiti učiniti javnim. U tom bi okviru članak 4. stavak 1. točka (a) Odluke 2004/258 bio opće odobrenje da se ishod svih vijećanja automatski učini javnim.

54. Međutim, kao što je to ESB primijetio na raspravi, članak 10.4. druga rečenica Statuta ESSB-a i ESB-a ne dodjeljuje Upravnom vijeću tako široku marginu prosudbe. Valja zaključiti da je tom odredbom predviđena mogućnost koju Upravno vijeće može povremeno iskoristiti *ex post* i *in concreto*. Svako bi drugo tumačenje omogućilo Upravnom vijeću da zaobiđe odabir država članica glede pristupa dokumentima ESB-a izražen u članku 15. stavku 3. četvrtom podstavku i članku 132. stavku 2. UFEU-a, kao i u članku 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a.

55. Iz moje analize proizlazi da su glede vijećanja Upravnog vijeća ista obuhvaćena načelom povjerljivosti. Mogućnost koja se odnosi na činjenicu, da Upravno vijeće može ishod svojih vijećanja odlučiti učiniti javnim i koja se nalazi u više odredaba prava Unije, ne dovodi u pitanje ovaj zaključak. Upravno vijeće raspolaže vrlo jednostavno diskrecijskom ovlašću glede odluke hoće li objaviti takav ishod, pri čemu ono nije to dužno učiniti.

56. Sada valja ispitati zadnje pitanje, to jest utječu li na doseg obveze obrazlaganja u slučaju uskraćivanja pristupa dokumentima na temelju članka 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258 prethodna razmatranja prema kojima, kao prvo, glede postupka odlučivanja Upravnog vijeća načelo transparentnosti ustupa mjesto načelu povjerljivosti (vidjeti točku 39. ovog mišljenja) te prema kojima, kao drugo, to Upravno vijeće raspolaže diskrecijskom ovlašću glede objave ishoda tog postupka (vidjeti točku 55. ovog mišljenja).

C. Obrazloženje za uskraćivanje na temelju članka 4. stavka 1. točke (a) Odluke 2004/258

57. Simptomatično je to što se, presudivši u točki 124. pobijane presude da ESB mora obrazlagati svaku odluku o zahtjevu za pristup dokumentima donesenu na temelju iznimaka nabrojenih u članku 4. Odluke 2004/258, Opći sud nadahnuo sudskom praksom navedenom u točkama 54. do 56. te presude i zaključio da je ona po analogiji primjenjiva u pogledu članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258.

58. Međutim, izražavam dvojbe glede te analogije.

59. Valja primijetiti, prije svega, da se odlomci iz presude Švedska i Turco/Vijeće [16], koje je Opći sud naveo u točkama 54. i 55. pobijane presude, tiču samo Uredbe (EZ) br. 1049/2001 [17]. Potom, ta je uredba također bila predmet većine presuda Općeg suda navedenih u točkama 54. do 56. pobijane presude [18]. Naposljetku, iako se presuda Općeg suda Thesing i Bloomberg Finance/ESB [19], navedena u točki 55. pobijane presude, ticala baš Odluke 2004/258, Opći sud nije u toj presudi, međutim, tumačio članak 4. stavak 1. točku (a) prvu alineju te odluke, nego njezin članak 4. stavak 1. točku (a) drugu alineju. I tamo se Opći sud uostalom pozvao po analogiji na sudsku praksu Suda o Uredbi br. 1049/2001.

60. U tom pogledu valja, kao prvo, primijetiti, da prema ustaljenoj sudskoj praksi Uredba br. 1049/2001 ima za cilj dodijeliti javnosti najšire moguće pravo na pristup dokumentima institucija Unije [20]. Nakon što je u točki 80. pobijane presude upotrijebio skoro istovjetnu formulaciju, na koju se upućuje u točki 124. te presude, Opći sud je naveo da Odluka 2004/258 ima za cilj odobriti *najširi mogući pristup* dokumentima ESB-a. No, kao što sam to naveo u točki 43. ovog mišljenja, *cilj je* te odluke *samo proširiti* pristup dokumentima ESB-a u odnosu na ranije propise.

16 Presuda od 1. srpnja 2008., Švedska i Turco/Vijeće (C-39/05 P i C-52/05 P, EU:C:2008:374, t. 48.)

17 Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL 2001., L 145, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 16., str. 70.)

18 Presuda od 11. ožujka 2009., Borax Europe/Komisija (T-121/05, neobjavljena, EU:T:2009:64, t. 37.), presuda od 12. rujna 2013., Besselink/Vijeće (T-331/11, neobjavljena, EU:T:2013:419, t. 96. i 99.), i presuda od 29. listopada 2015., Litva/Komisija (T-110/13, neobjavljena, EU:T:2015:818, t. 61.)

19 Presuda od 29. studenoga 2012., Thesing i Bloomberg Finance/ESB (T-590/10, neobjavljena, EU:T:2012:635, t. 42.)

20 Vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., ClientEarth/Komisija (C-612/13 P, EU:C:2015:486, t. 57.).

61. Kao drugo, iz presude Baumeister [21] može se zaključiti da se mora postupati s oprezom kada su uspostavljaju analogije između, s jedne strane, sustava pristupa dokumentima koji je uveden Uredbom br. 1049/2001 i, s druge strane, sustava predviđenih drugim pravnim instrumentima prava Unije.

62. U toj je presudi Sud presudio da s obzirom na svoj cilj da se javnosti dodijeli najšire moguće pravo na pristup dokumentima institucija Unije, Uredba br. 1049/2001 načelno nameće instituciji Unije koja namjerava uskratiti pristup dokumentu obvezu pružanja objašnjenja o tome na koji bi način pristup tom dokumentu mogao konkretno ugroziti interes zaštićen jednom od iznimaka predviđenih predmetnim pravom na pristup [22]. Skoro istovjetnim tekstom u točki 124. pobijane presude Opći sud reproducirao je taj odlomak kako bi ga primijenio na ESB-ovo odbijanje zasnovano na članku 4. stavku 1. točki (a) prvoj alineji Odluke 2004/258.

63. Međutim, Uredba br. 1049/2001 primjenjuje se u situacijama iz članka 15. stavka 3. prvog podstavka UFUE-a, koji uz poštovanje načela transparentnosti uspostavlja najširi mogući pristup dokumentima koje čuvaju institucije Unije [23]. No, zahtjev za pristup dokumentima u ovom predmetu nalazi se u području primjene članka 15. stavka 3. četvrtog podstavka UFEU-a.

64. Osim toga, u presudi Baumeister [24], Sud je napravio jasnu razliku između postupanja sa zahtjevima za pristup dokumentima koji se odnose na Uredbu br. 1049/2001 i postupanja s onima koji se odnosi na članak 54. stavak 1. Direktive br. 2004/39/EZ [25], naslovljen „Poslovna tajna”. Sud je zaključio da Uredba br. 1049/2001 načelno nameće instituciji Unije koja namjerava uskratiti pristup dokumentu obvezu pružanja objašnjenja o tome na koji bi način pristup tom dokumentu mogao konkretno ugroziti interes zaštićen jednom od iznimaka predviđenih predmetnim pravom na pristup. Suprotno tomu, Sud je zaključio da nadležna tijela, kada ocjenjuju jesu li zatraženi podaci povjerljivi u smislu članka 54. stavka 1. Direktive 2004/39, postupaju po takvom zahtjevu samo u taksativno nabrojenim slučajevima iz te odredbe [26].

65. Moglo bi se tvrditi da, dok se sustavom iz Uredbe br. 1049/2001 prednost daje načelu transparentnosti, sustav iz članka 54. stavka 1. Direktive 2004/39 polazi od pretpostavke prema kojoj su informacije koje ulaze u njezino područje primjene obuhvaćene načelom povjerljivosti. Ta razlika nastavlja proizvoditi svoje učinke glede dosega obveza obrazlaganja u slučaju uskraćivanja pristupa zatraženim dokumentima.

66. Nakon što je ovo utvrđeno, valja primijetiti da članak 4. stavak 1. točka (a) Odluke 2004/258 u vezi s člankom 15. stavkom 3. četvrtim podstavkom UFEU-a, člankom 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a i člankom 23.1. Poslovnika ESB-a, također polazi od pretpostavke da su vijećanja Upravnog vijeća obuhvaćena načelom povjerljivosti. Slijedom toga, razlike koje glede dosega obveza obrazlaganja u slučaju odbijanja postoje između situacija obuhvaćenih Uredbom br. 1049/2001 i onih obuhvaćenih člankom 54. stavkom 1. Direktive 2004/39 morale bi također postojati između, s jedne strane, svih odredbi o objavljivanju ishoda vijećanja Upravnog vijeća i, s druge strane, Uredbe br. 1049/2001. Prema tome, ne može se prihvatiti analogija koju je Opći sud uspostavio između sudske prakse navedene u točkama 54. do 56. pobijane presude i članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258.

21 Vidjeti presudu od 19. lipnja 2018., Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, t. 41. i 42.).

22 Vidjeti presudu od 19. lipnja 2018., Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, t. 41. i 42.).

23 Vidjeti u tom smislu presudu od 18. srpnja 2017., Komisija/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, t. 49.).

24 Vidjeti presudu od 19. lipnja 2018., Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, t. 42. i 43.).

25 Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL 2004., L 145, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 4., str. 29. i ispravak SL 2014., L 54, str. 23.)

26 Vidjeti presudu od 19. lipnja 2018., Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, t. 42. i 43.).

67. Naposljetku i kao treće, sudska praksa o Uredbi br. 1049/2001 pokazuje da je čak i u okviru sustava pristupa dokumentima koji je uspostavljen tom uredbom moguće priznati postojanje općih predmnjeva, prema kojima bi objava zatraženih dokumenata načelno narušila zaštitu interesa ili ciljeva koji, primjenom navedene uredbe, mogu opravdati uskraćivanje pristupa[27]. U takvom je slučaju na podnositelju zahtjeva za pristup da dokaže da dokument, čija je objava zatražena, nije obuhvaćen navedenom predmnjevom[28]. Tako, čak i ako bi se smatralo da se relevantnim odredbama primarnog i sekundarnog prava, uključujući članak 4. stavak 1. točku (a) prvu alineju Odluke 2004/258, takva predmnjeva uvodi samo za ishod vijećanja Upravnog vijeća, Opći sud nije mogao uslijed izostanka elemenata kojima se može oboriti ta opća predmnjeva zaključiti da ESB nije u dovoljnoj mjeri obrazložio svoje odbijanje.

68. Posljedično, pobijanu presudu treba ukinuti zbog pogreške koja se tiče prava i kojom je ona zahvaćena, a koja se sastoji od netočnog tumačenja članka 10.4. Statuta ESSB-a i ESB-a i članka 4. stavka 1. točke (a) prve alineje Odluke 2004/258, jer je Opći sud zanemario odredbe primarnog prava kojima su utvrđena načela na području pristupa dokumentima ESB-a. U tim okolnostima valja prihvatiti jedini žalbeni razlog i ukinuti prvu točku izreke pobijane presude u dijelu u kojem je sporna odluka poništena glede toga što je njome uskraćen pristup iznosu kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a od 28. srpnja 2014. U tom okviru valja primijetiti da predmet tužbenog zahtjeva koji je ESB postavio nije uskraćivanje pristupa skrivenim informacijama u prijedlozima Upravnog odbora ESB-a od 28. srpnja i 1. kolovoza 2014. Stoga valja zaključiti da ESB ne osporava pobijanu presudu u dijelu u kojem je sporna odluka poništena u pogledu tih prijedloga, ili, drugim riječima, da ESB prihvaća pobijanu presudu u dijelu u kojem se odnosi na navedene prijedloge.

69. U skladu s člankom 61. prvim stavkom drugom rečenicom Statuta Suda Europske unije, Sud u slučaju ukidanja odluke Općeg suda može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta. Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, smatram da stanje postupka dopušta da se o sporu odluči u dijelu u kojem se odnosi na uskraćivanje pristupa iznosu kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a od 28. srpnja 2014. Naime, nasuprot onome što je Opći sud zaključio u točki 124. pobijane presude, ESB nije bio dužan dati obrazloženje kada je uskratio pristup informacijama koje se nalaze u tim izvacima.

70. Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. gore navedenog Poslovnika, koji se na žalbeni postupak primjenjuje na temelju članka 184. stavka 1. istog Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. S druge strane, prema članku 138. stavku 3. Poslovnika Suda, ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima, svaka stranka snosi vlastite troškove. Prema mojoj analizi, konačan ishod spora bit će izmijenjen žalbom ESB-a samo glede uskraćivanja pristupa iznosu kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a od 28. srpnja 2014. Stoga, prema mojem mišljenju ne treba odlučiti na način da se troškovi povezani s prvostupanjskim postupkom kao i oni povezani sa žalbenim postupkom koji dovede do ukidanja pobijane presude Općeg suda snose u skladu s pravilima utvrđenima u točki 3. njezine izreke, a prema kojima će ESF i ESB snositi svaki svoje troškove, nego na način da će, osim vlastitih troškova, ESF snositi jednu trećinu troškova ESB-a.

27 Vidjeti, glede opće predmnjeve uspostavljene u korist upravnih spisa u okviru članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001, presudu od 29. lipnja 2010., Komisija/Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376, t. 61.).

28 Vidjeti presudu od 29. lipnja 2010., Komisija/Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376, t. 62., 68. i 70.).

71. U okviru završne primjedbe moram navesti da sam svjestan činjenice da je dio pravne teorije na stajalištu kako bi ESB trebao povećati stupanj svoje transparentnosti, osobito tako da učini javnim vijećanja Upravnog vijeća [29]. Međutim, moja analiza u ovom mišljenju počiva na pravnom okviru koji je na snazi. Iz tog pravnog okvira proizlazi da se prema volji (namjernoj odluci) država članica postupak odlučivanja ESB-a smatra povjerljivim i da je ovlast za odlučivanje o objavi ishoda tog postupka dodijeljena Upravnom vijeću.

72. S obzirom na to, a kako bi se uskladili, s jedne strane, povjerljivost vijećanja Upravnog vijeća i njihov ishod i, s druge strane, interes vjerodostojnosti ESB-a [30], Upravno vijeće može izvršavajući diskrecijsku ovlast kojom raspolaže odlučiti da objavi samo dio ishoda svojih vijećanja. Naime, iako Upravno vijeće može odlučiti da ne objavi takav ishod, ono može *a fortiori* odlučiti da to učinio djelomično. Članak 4. stavak 5. Odluke 2004/258 podupire ovo tumačenje. Prema toj odredbi, ako iznimke obuhvaćaju samo dijelove zatraženog dokumenta, preostali se dijelovi dokumenta objavljuju. Valja naglasiti da je to ono što je ESB učinio u ovom slučaju.

VII. Zaključak

73. S obzirom na prethodna razmatranja, smatram da jedini žalbeni razlog koji je ESB istaknuo treba prihvatiti i predlažem Sudu da odluči kako slijedi:

1. Prva točka izreke presude Općeg suda Europske unije od 26. travnja 2018., Espírito Santo Financial (Portugal)/ESB (T-251/15, neobjavljena, EU:T:2018:234), ukida se u dijelu u kojem je odluka ESB-a od 1. travnja 2015., kojom je djelomično uskraćen pristup određenim dokumentima u vezi s odlukom ESB-a od 1. kolovoza 2014. koja se odnosi na Banco Espírito Santo SA, poništena glede toga što je njome uskraćen pristup iznosu kredita koji se nalazi u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a od 28. srpnja 2014.

2. Tužba se odbija u odnosu na ESB-ovo odbijanje da objavi iznos kredita u izvacima iz zapisnika u kojemu je zabilježena odluka Upravnog vijeća ESB-a od 28. srpnja 2014.

3. Društvu Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA nalaže se da osim vlastitih troškova snosi jednu trećinu troškova ESB-a nastalih u prvostupanjskom i u žalbenom postupku.

4. ESB-u se nalaže snošenje dvije trećine vlastitih troškova u prvostupanjskom i u žalbenom postupku.

29 Vidjeti osobito, Diana, G., „Transparence, responsabilité et légitimité de la Banque Centrale Européenne", *Bulletin de l'Observatoire des Politiques Économiques en Europe*, 2008., br. 18, str. 11. do 13. U tom smislu vidjeti također European Added Value Unit, Towards a genuine Economic and Monetary Union, 2012., www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT(2012)494458_EN.pdf, str. 12.

30 U vezi s tom problematikom vidjeti de Haan, J., Eijffinger, S. C. W., Waller, S., *The European Central Bank. Credibility, Transparency and Centralization*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts – London, 2005., str. 123. do 125.